GuyAI
מבית GOOL בגרויות

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: חורף, מועד נבצרים תשפ"ב, 2022
מספר השאלון: 22262
שם התלמיד/ה: _____

# היסטוריה

## שאלון 22262 (אקסטרניים, בית שני)

## הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שעה וחצי.
ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה פרק אחד ובו ארבע שאלות.
ענה על שתי שאלות.
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.
(2 × 50) סך הכול – 100 נקודות.
שים לב: תלמיד שאושר לו מבחן מותאם אינו חייב לבחור בשאלה שיש בה מקור.
ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
ד. המלצה לחלוקת זמן: כ־40 דקות לכל שאלה.
כתוב במחברת הבחינה בלבד. רשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.
ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

## בהצלחה!

# השאלות

## בית שני – מעם מקדש לעם הספר

ענה על שתיים מן השאלות 1–4 (לכל שאלה – 50 נקודות).
מן השאלות שתבחר לענות עליהן, חובה לבחור לפחות שאלה אחת שיש בה מקור.

### 1. ציוני דרך במדינה החשמונאית

(50 נקודות)

**א.** הצג שניים מן השינויים שחלו במעמד של המנהיגים החשמונאים, והסבר כיצד התרחש אחד מן השינויים שהצגת.

(22 נקודות)

**ב.** הסבר שניים מהמניעים של השליטים החשמונאים להרחיב את שטחי שלטונם.
הבא דוגמא למימוש אחד מן המניעים.

(28 נקודות)

### 2. מקור – הורדוס מלך "חסות"

(50 נקודות)
(ראו בנספח: לפניך קטע מספרו של ההיסטוריון בן זמננו, אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו)

לפניך קטע מספרו של ההיסטוריון בן זמננו, אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו

**א.** כיצד כותב הקטע רואה את דמותו של הורדוס? הצג מתוך הקטע שתי פעולות של הורדוס שאפשר לבסס עליהן תפיסה זו.

(25 נקודות)

**ב.** על פי הקטע, הצג את דמותו של הורדוס בעיני בני תקופתו, הבא שתי דוגמאות לביסוס תפיסתם על פי מה שלמדת?

(25 נקודות)

### 3. תוצאות "המרד הגדול" והמרכז ביבנה

(50 נקודות)

**א.** הצג את תוצאות "המרד הגדול" בתחום הדמוגרפי ובתחום הכלכלי, והסבר את הסכנה שנשקפה לעם היהודי בעקבות תוצאות אלה.

(30 נקודות)

**ב.** חורבן בית המקדש פגע בשלושה מוסדות מרכזיים של האומה: בית המקדש, הסנהדרין והכהונה. הסבר כיצד התמודדו חכמי יבנה עם הפגיעה בשניים מן המוסדות האלה.

(20 נקודות)

### 4. מקור – מרד בר כוכבא

(50 נקודות)

(ראו בנספח: לפניך קטע מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס, העוסק במרד בר כוכבא.)

לפניך קטע מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס, העוסק במרד בר כוכבא.

**א.** על פי הקטע, הצג שני גורמים לפרוץ מרד בר כוכבא ודרך אחת של ההערכות היהודים למרד.
על פי מה שלמדת, הסבר שני גורמים לכישלון המרד.
(25 נקודות)

**ב.** הצג שתיים מן התוצאות של מרד בר כוכבא בתחומים שונים.
הסבר את ההשפעה של תוצאות אלה על המשך הקיום היהודי בארץ־ישראל.
(25 נקודות)


נכתב ונבדק על ידי צוותי GOOL בגרויות ו-GuyAI · www.guyai.co.il

# נספח – המקורות

**לפניך קטע מספרו של ההיסטוריון בן זמננו, אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו**

החקלאות לא הייתה המקור היחיד לעושר שהביא שלטונו של הורדוס. הרבה שָׁקַד המלך גם על פיתוח דרכי המסחר... הורדוס היה שליט בעל דמיון ועין רואה והבין את הצורך הדוחק במרכזים עירוניים לפיתוח מסחר הארץ. ראוי לזכור בראש ובראשונה את ירושלים בירת הממלכה. אין ספק שירושלים לא זו בלבד שהייתה מרכזה הדתי והרוחני, של הארץ כולה, אלא גם עיקר מרכזו של סחר הפְּנִים.

[...]הוא השתדל לסייע לה על ידי פיתוח העיר גם מצד יכולתה לשמש מקום מגורים לתושבים רבים וגם מצד רווחתם של עסקים.

אפשר להבין לרוחם של בני תקופתו, שנתמלאו זוועה ושאט נפש [בוז] למראה דרכיו ומעשיו של המלך בעסקי הציבור והיחיד. אבל אנו, שעומדים ומתבוננים בדרכי האיש והמלך בריחוק זמן של אלפיים שנה [...] נראה בו אחד המחדשים המדיניים עַזֵּי הלב וחריפי השכל הגדולים, שקמו לעם היהודי בתקופה העתיקה [...]מנהיגי האומה [בני תקופתו] השכיחו במתכוון את זכרו של הורדוס מלב האומה, [...] את הטוב שעשה הורדוס שכחו ואת הזוועות שמרו לדורות עד שנשאר רק השם "הורדוס הרשע" ו"העבד האדומי". אבל ההיסטוריון של ימינו חייב לכנותו בשם היאה לו: הורדוס מלך ישראל.

(מעובד על פי שליט, א', 1960, הורדוס המלך. ירושלים: מוסד ביאליק, עמ' 170, 342-341)

**לפניך קטע מדברי ההיסטוריון הרומאי דיו קאסיוס, העוסק במרד בר כוכבא.**

" מלחמה לא קטנה ולא קצרה נגרמה כאשר ייסד אדריאנוס בירושלים עיר במקום זו שהוחרבה, אשר קרא לה איליה קפיטולינה, וכאשר הוא הקים במקום מקדש האלוהים, מקדש אחר לזאוס; כי היהודים נזדעזעו מכך שזרים מתיישבים בעירם, ושמקדשי נכר (לא יהודים) נבנים בה.

הם נשארו שקטים כל עוד הדריאנוס שהה במצרים ושוב בסוריה. אלא שהם הכינו בצורה לא הולמת את כלי הנשק שהטילו עליהם לייצר, כדי שהם יוכלו להשתמש בהם לאחר שייפסלו על ידי הרומאים. "

( דיו קאסיוס, תולדות הרומאים, ספר ס"ט – מתוך החברה היהודית בימי הבית השני- מכון שון עמ' 336)

כל הבגרויות בהיסטוריה עם פתרונות מלאים: www.guyai.co.il/bagrut/history